Επιθεώρηση Δημοσίου & Διεθνούς Δικαίου

Φοιτητικό Επιστημονικό Περιοδικό Δημοσίου & Διεθνούς Δικαίου της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

ΤΕΥΧΟΣ 1 | ΕΤΟΣ Α΄ | ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

ΑΡΘΡΟ

Διαστάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων του νέου συστήματος Eurodac

Χρύσα Βορλόου[1]

Abstract. Το παρόν άρθρο εξετάζει τις ευρύτερες επιπτώσεις που συνεπάγεται για τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα η μεταρρύθμιση του συστήματος Eurodac στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής για τη μετανάστευση και το άσυλο. Η διεύρυνση του σκοπού της βάσης δεδομένων και η αυξημένη διαλειτουργικότητά της με άλλα πληροφοριακά συστήματα εγείρουν σοβαρό προβληματισμό ως προς τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των υποκειμένων. Κεντρικό σημείο ανησυχίας αποτελεί το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, καθώς η εκτεταμένη συγκέντρωση και επεξεργασία αλφαριθμητικών και βιομετρικών στοιχείων δοκιμάζει τα όρια βασικών αρχών, όπως η αναλογικότητα, ο περιορισμός του σκοπού και η ελαχιστοποίηση των δεδομένων. Παράλληλα, τίθεται σε διακινδύνευση το δικαίωμα στην ίση μεταχείριση, καθώς οι αυτόματες διασταυρώσεις και η πρακτική της δημιουργίας προφίλ (*profiling*) κινδυνεύουν να οδηγήσουν σε γενικευμένες διακρίσεις, αντιμετωπίζοντας αδιακρίτως συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες ως εν δυνάμει εγκληματικές ή επικίνδυνες. Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην προβληματική της πρόσβασης στα δεδομένα. Η παροχή διευρυμένης πρόσβασης σε πληθώρα εθνικών και ενωσιακών αρχών επιβολής του νόμου αποδυναμώνει τις απαραίτητες εγγυήσεις, δολώνοντας τα όρια μεταξύ της διαχείρισης των συνόρων και της καταστολής της εγκληματικότητας.

---

[1] Η Χρύσα Βορλόου είναι Προπτυχιακή Φοιτήτρια της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών..

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή **114**

Περιγραφή του συστήματος Eurodac **116**

Ζητήματα Ανθρωπίνων δικαιωμάτων που ανακύπτουν, όσον αφορά τον Κανονισμό Eurodac **121**

ΕΣΔΑ και ΧΘΔΕΕ **121**

Τεκμήριο αδωότητας **125**

Συμμόρφωση με τους βασικούς κανόνες για τη συλλογή, επεξεργασία και αποθήκευση προσωπικών δεδομένων υπό τον GDPR και την Οδηγία LED **126**

Δικαίωμα Πρόσβασης **131**

Αρχή της Ίσης Μεταχείρισης **133**

Επίλογος **136**

Βιβλιογραφία **137**

Νομοθεσία **137**

Νομολογία **139**

Συγγραφείς **140**

Ιστοσελίδες **142**

Εισαγωγή

Το πρώτο μισό του 2026 καταγράφηκαν πάνω από 49.000 παράτυπες διελεύσεις από τα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΕΕ»), αντιστοιχώντας σε μείωση 37% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο της προηγούμενης χρονιάς, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία[2] του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής («FRONTEX»).[3] Στην επίσημη ανακοίνωση της, η FRONTEX απέδωσε την πτώση στην καλή συνεργασία με τρίτα Κράτη καθώς και στην επιβολή ισχυρότερων προληπτικών μέτρων.[4] Την ίδια στιγμή, η 12η Ιουνίου 2026 σηματοδοτεί και την θέση σε ισχύ του νέου Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, το οποίο αντικαθιστά το Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου («ΚΕΣΑ») εισάγοντας αυστηρότερους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα και ταχύτερες διαδικασίες ασύλου και επιστροφών.[5]

Το Νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο συγκροτείται από 10 νομοθετικά κείμενα, τα σημαντικότερα εκ των οποίων είναι ο Κανονισμός διαλογής

[2]"Frontex: Irregular border crossings into the EU down 37% in the first half of 2026," FRONTEX, τελευταία πρόσβαση 30.09.2026, https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/frontex-irregular-border-crossings-into-the-eu-down-37-in-the-first-half-of-2026-Z5YoLp.

[3]Σκοπός της FRONTEX είναι η διασφάλιση της ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων με στόχο την αποτελεσματική διαχείριση τους. Η FRONTEX μαζί με τις εθνικές αρχές των κρατών μελών που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση των συνόρων, συμπεριλαμβανομένων των σωμάτων ακτοφυλακής στον βαθμό που εκτελούν καθήκοντα ελέγχου των συνόρων, καθώς και με τις εθνικές αρχές που είναι υπεύθυνες για την επιστροφή, συνιστούν την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή. Βλ. και Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Νοεμβρίου 2019 για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1052/2013 και (ΕΕ) 2016/1624.

[4]"FRONTEX".

[5]"10 + 1 Ερωτήσεις & Απαντήσεις για το Νέο Σύμφωνο για το Άσυλο και τη Μετανάστευση," Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, τελευταία πρόσβαση 30.09.2026.

(«screening»),[6] ο Κανονισμός Eurodac,[7] ο Κανονισμός διαδικασιών ασύλου,[8] ο Κανονισμός επιστροφών συνόρων,[9] ο Κανονισμός αναγνώρισης,[10] η Οδηγία υποδοχής,[11] ο Κανονισμός διαχείρισης[12] και ο Κανονισμός κρίσεων.[13] Ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαφημίζει το Σύμφωνο ως «ιστορικό», υποστηρίζοντας ότι θα πραγματώσει την

[6]Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1356 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαΐου 2024 για τη θέσπιση ελέγχου διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΕ) 2017/2226.

[7]Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1358 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαΐου 2024 σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή βιομετρικών δεδομένων προκειμένου να εφαρμόζονται αποτελεσματικά οι κανονισμοί (ΕΕ) 2024/1351 και (ΕΕ) 2024/1350 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και η οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου και να ταυτοποιούνται οι παρανόμως διαμένοντες υπήκοοι τρίτων χωρών και οι ανιθαγενείς και σχετικά με αιτήσεις αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρωπόλ για σκοπούς επιβολής του νόμου, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/818 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 603/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

[8]Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαΐου 2024 για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ.

[9]Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1349 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1148.

[10]Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1347 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

[11]Οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία.

[12]Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013.

[13]Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1359 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης και ανωτέρας βίας στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1147.

διακρατική αλληλεγγύη στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης, θα ισχυροποιήσει τα σύνορα και θα εγγυηθεί τα ανθρώπινα δικαιώματα,[14] άλλοι εντοπίζουν στο Σύμφωνο σοβαρά ελαττώματα με κεντρική ανησυχία την οπισθοδρόμηση στο ευρωπαϊκό σύστημα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.[15] Στο παρόν άρθρο, ο «φακός» θα εστιάσει στις απειλές για τα ανθρώπινα δικαιώματα, και κυρίως το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, που γεννά κυρίως το νέο σύστημα European Asylum Dactyloscopy Database («Eurodac») για τη συλλογή, αποθήκευση και αναζήτηση στοιχείων, όπως τα δακτυλικά αποτυπώματα και η εικόνα του προσώπου, για ιθαγενείς τρίτων χωρών που έχουν εισέλθει με μη κανονικό τρόπο εντός της ΕΕ.

Περιγραφή του συστήματος Eurodac

Καταρχάς, η ΕΕ έχει συντρέχουσα αρμοδιότητα με τα Κράτη Μέλη για θέματα σχετικά με τους ελέγχους στα σύνορα, για το άσυλο και την μετανάστευση, κατά τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 2 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ»).[16] Βασικό εργαλείο της ΕΕ στην άσκηση αυτής της αρμοδιότητας είναι το Eurodac. Το Eurodac αποτελεί βάση δεδομένων που τηρείται κεντρικά από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης *(eu-LISA)* και αρχικώς αποτελούσε έναν από τους θεμέλιους λίθους του Συστήματος Δουβλίνο που ρύθμιζε μέχρι πρότινος την απονομή ασύλου στον ενωσιακό

[14]"Pact on Migration and Asylum," European Commission, τελευταία πρόσβαση30.09.2026,https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en.
[15]Μίνως Μουζουράκης, "Το Νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο και η Αποδόμηση της Προστασίας των Προσφύγων στην Ευρώπη," *Syntagma Watch*, Ιανουάριος 22, 2024, https://www.syntagmawatch.gr/trending-issues/to-neo-symfwno-gia-th-metanasteysi/.
[16]Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2012, Κεφάλαιο 2.

χώρο και απέβλεπε αποκλειστικά στον εντοπισμό του υπεύθυνου Κράτους για την εξέταση αιτήματος ασύλου.[17] Σήμερα, ύστερα από την ανασύνταξη του ΚΕΣΑ μέσω του νέου Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, το σύστημα της βάσης Eurodac έχει επεκτείνει δραματικά τον σκοπό του. Ο προϊσχύων Κανονισμός (ΕΕ) 603/2013 καταργήθηκε με τον αναθεωρημένο Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1358. Πλέον, το Eurodac νοείται ως όργανο που εξυπηρετεί τόσο τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών όσο και την δημόσια ασφάλεια, ρόλος που επηρεάζει αντανακλαστικά το εύρος και το είδος των δεδομένων που συλλέγονται σε αυτό.[18]

Στο άρθρο 1 του ισχύοντος Κανονισμού Eurodac αναγράφονται οι σκοποί του συστήματος ένας προς ένας. Έτσι, ρητά ορίζεται στην περίπτωση γ' ότι: (σκοπό έχει) *«να συμβάλλει στον έλεγχο της παράνομης μετανάστευσης προς την Ένωση, στην ανίχνευση δευτερογενών μετακινήσεων εντός της Ένωσης και στην ταυτοποίηση των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών και ανιθαγενών, για τον σκοπό του καθορισμού των κατάλληλων μέτρων που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη».*

Χαρακτηριστικά, έχει μειωθεί το κατώτατο όριο ηλικίας των υποκειμένων των δεδομένων από δεκατέσσερα σε έξι χρόνια, ενώ έχουν αυξηθεί οι κατηγορίες των υποκειμένων δεδομένων από δύο σε έξι.[19] Αρχικώς, τις δημόσιες αρχές - κρατικές και ενωσιακές - ενδιέφεραν οι αιτούντες διεθνούς προστασίας και όσοι συλλαμβάνονταν να διέρχονται παράνομα τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Υπήρχε επίσης διακριτική ευχέρεια συλλογής

[17]Daniella Vitiello, "Comprehensive Approaches in the Global Compact for Migration and the EU Border Policies: A Critical Appraisal," Laws 11, no. 5 (2022): 1-26, https://doi.org/10.3390/laws11050078.
[18]Niovi Vavoula, "The Transformation of Eurodac from an Asylum Tool into an Immigration Database," EU Immigration and Asylum Law and Policy Blog, Οκτώβριος 16, 2024, https://eumigrationlawblog.eu/the-transformation-of-eurodac-from-an-asylum-tool-into-an-immigration-database/
[19]Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1358, άρθρο 15.

αποτυπωμάτων για όσους υπηκόους τρίτων Κρατών παρέμεναν παράνομα στο έδαφος Κράτους Μέλους ώστε να διαπιστωθεί αν το άτομο είχε προηγουμένως κάνει αίτηση ασύλου σε άλλο Κράτος Μέλος.[20] Με τον (ΕΕ) 2024/1358 κατέστη υποχρεωτική η συλλογή δεδομένων, πέραν των δύο πρώτων περιπτώσεων, και για τις ακόλουθες: α) όσους διαμένουν παράνομα στην επικράτεια Κράτους Μέλους, β) όσους διασώζονται σε σχετική επιχείρηση στη θάλασσα, γ) όσους απολαύουν καθεστώτος προσωρινής διεθνούς προστασίας και τέλος, δ) όσους είναι σε διαδικασία μετεγκατάστασης ή εισδοχής σε Κράτος Μέλος για ανθρωπιστικούς λόγους κατά τον Κανονισμό 2024/1350.[21,22] Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η συλλογή των δεδομένων αφορά και όσους ήδη έχουν αποκτήσει κάποιο καθεστώς ή βρίσκονται σε κατάσταση που εκφεύγει της ανάγκης φύλαξης των συνόρων. Η συμπερίληψη αυτών που έχουν εμπλακεί σε επιχείρηση διάσωσης στη θάλασσα, για παράδειγμα, στοχεύει κατά κύριο λόγο στην καταστολή της εμπορίας ανθρώπων.[23]

Τον πολλαπλό ρόλο του Eurodac αποτυπώνει και η θέση του σε "κοινόβιο" μαζί με άλλες βάσεις δεδομένων της ΕΕ προκειμένου να επιτυγχάνεται καλύτερος συντονισμός μεταξύ τους. Οι Κανονισμοί Διαλειτουργικότητας (ΕΕ)

[20]Steve Peers, Resistance is Futile: The New Eurodac Regulation – Part 4 of the Analysis of New EU Asylum Laws," EU Law Analysis, Μάρτιος 21, 2024, https://eulawanalysis.blogspot.com/2024/03/resistance-is-futile-new-eurodac.html.
[21]Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1350 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαΐου 2024 για τη θέσπιση Πλαισίου της Ένωσης για την Επανεγκατάσταση και την Εισδοχή για Ανθρωπιστικούς Λόγους και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1147.
[22]Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1358, άρθρο 15.
[23]Niovi Vavoula, "Transforming Eurodac from 2016 to the New Pact: From the Dublin System's Sidekick to a Database in Support of EU Policies on Asylum, Resettlement and Irregular Migration," *ECRE Working Paper* 13, 2020, https://ecre.org/wp-content/uploads/2021/01/ECRE-Working-Paper-Transforming-Eurodac-from-2016-to-the-New-Pact-January-2021.pdf.

2019/817,[24] και (ΕΕ) 2019/818,[25] διασυνέδεσαν έξι αυτοτελείς έως τότε βάσεις δεδομένων: το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (SIS) για απαγορεύσεις εισόδου, αγνοούμενους και καταζητούμενους, το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) για άδειες σύντομης παραμονής, το Eurodac, το Σύστημα Εισόδου/Εξόδου (ΣΕΕ) για την είσοδο και έξοδο από τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ από ιθαγενείς τρίτων χωρών, το Σύστημα Πληροφοριών και Άδειας Ταξιδίου της ΕΕ (ETIAS), το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου για υπηκόους τρίτων χωρών (ECRIS-TCN) για ποινικές καταδίκες υπηκόων τρίτων χωρών και, τέλος, βάσεις δεδομένων της Europol και Interpol. Τα παραπάνω αλληλοπλέκονται στην Ευρωπαϊκή Πύλη Αναζήτησης (ESP) στην οποία ανήκουν η κοινή Υπηρεσία Αντιστοίχισης Βιομετρικών Δεδομένων (κοινή BMS), το Κοινό Αποθετήριο Δεδομένων Ταυτότητας (CIR) και ο Ανιχνευτής Πολλαπλών Ταυτοτήτων (MID) ως συνιστώσες διαλειτουργικότητας.[26]

Επομένως, εξαρχής υπήρχε συνεργασία του Eurodac με βάσεις δεδομένων τηρούμενες από αρχές επιβολής του νόμου. Ωστόσο, το εύρος των πληροφοριών που τηρούνταν από το Eurodac δεν επέτρεπε την ταυτοποίηση προσώπων ώστε οι αστυνομικές αρχές να τροφοδοτούνται με την ακριβή ταυτότητα κάθε υποκειμένου δεδομένων.

Όσο το Eurodac λειτουργούσε ως όργανο του

[24]Κανονισμός (ΕΕ) 2019/817 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαΐου 2019 για τη θέσπιση πλαισίου διαλειτουργικότητας μεταξύ των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ στον τομέα των συνόρων και θεωρήσεων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΕ) 2016/399, (ΕΕ) 2017/2226, (ΕΕ) 2018/1240, (ΕΕ) 2018/1726 και (ΕΕ) 2018/1861 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και των αποφάσεων 2004/512/ΕΚ και 2008/633/ΔΕΥ του Συμβουλίου.
[25]Κανονισμός (ΕΕ) 2019/818 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, για τη θέσπιση πλαισίου διαλειτουργικότητας μεταξύ των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, του ασύλου και της μετανάστευσης και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2018/1726, (ΕΕ) 2018/1862 και (ΕΕ) 2019/816
[26]Κανονισμός (ΕΕ) 2019/818, προοίμιο παρ. 9.

συστήματος Δουβλίνο, κατατίθεντο κυρίως αποτυπώματα, ο τόπος προέλευσης και ο αριθμός μητρώου που λάμβανε το υποκείμενο από το Κράτος που έκανε την καταχώρηση, για να διακριβωθεί αν ταυτίζονται με αντίστοιχη καταχώριση νωρίτερα σε άλλο Κράτος Μέλος (το Κράτος πρώτης υποδοχής). Έτσι, μόνο αυτά τα δεδομένα κατέληγαν στο CIR. Εξ αντιδιαστολής, υπό το νέο καθεστώς, συλλέγονται και διαμοιράζονται δεδομένα που οδηγούν σε εξακρίβωση της ταυτότητας του προσώπου. Αναλυτικότερα, λαμβάνονται α) δακτυλικά αποτυπώματα, β) το ονοματεπώνυμο, ο χρόνος και ο τόπος γέννησης, το φύλο, η ιθαγένεια (αλφαριθμητικά δεδομένα), γ) φωτογραφίες προσώπου και δ) ταξιδιωτικά έγγραφα, όταν αυτά υφίστανται.[27] Καθώς τα αλφαριθμητικά δεδομένα διασταυρώνονται με τα βιομετρικά και με την εικόνα του προσώπου, αποτυπώνεται συνολικά και αδιαμφισβήτητα η ταυτότητα του ατόμου και ως τέτοια μεταβιβάζεται στο CIR.

Παράλληλα, στο Eurodac προστίθεται και ένα ακόμη βασικό στοιχείο που δεν αφορά την ταυτότητα, εφόσον συντρέχει. Αυτό είναι μια επισήμανση για το ότι το πρόσωπο θα μπορούσε να συνιστά απειλή για την εσωτερική ασφάλεια («επισήμανση ασφάλειας»).[28] Την απειλή αυτή κρίνει το όργανο που διενεργεί τον έλεγχο ασφαλείας όταν διαπιστώνει ότι, μεταξύ άλλων, «το πρόσωπο είναι βίαιο» ή όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι το πρόσωπο εμπλέκεται σε ορισμένες αναφερόμενες αξιόποινες πράξεις.[29] Μακροσκοπικά επιχειρείται η δημιουργία μίας αλληλουχίας στοιχείων για κάθε πρόσωπο από την εισαγωγή και σύγκριση στοιχείων από τις διάφορες βάσεις δεδομένων, στήνοντας κατ' αποτέλεσμα έναν κλοιό παρακολούθησης γύρω από το πρόσωπο, τις θέσεις και κινήσεις του.[30] Η τακτική του "profiling", όπως θα

[27]Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1358, άρθρο 17.
[28]Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1358, άρθρο 17 παρ. 4.
[29]Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1358, άρθρο 17 παρ. 1, στ. δ'.
[30]Valeria Ferraris, Eleonora Celoria, "Eurodac Unmasked: The Dangerous Blurring of Asylum and Security," *Border Criminologies*, Μάρτιος 14, 2025, https://blogs.law.ox.ac.uk/border-criminologies-blog/blog-post/2025/03/eurodac-unmasked-dangerous-blurring-asylum-and-

μπορούσε να ονομασθεί,[31] στοχοποιεί αδιακρίτως και αντιμετωπίζει ως εν δυνάμει εγκληματία, συχνά ως τρομοκράτη, κάθε πρόσωπο που εμφανίζει στοιχείο αλλοδαπότητας και ανήκει σε κοινωνική ομάδα που στατιστικά εμφανίζει αξιόποινη συμπεριφορά.[32]

Ζητήματα Ανθρωπίνων δικαιωμάτων που ανακύπτουν, όσον αφορά τον Κανονισμό Eurodac

ΕΣΔΑ και ΧΘΔΕΕ

Ας δούμε, όμως, τα πράγματα από νομική σκοπιά. Ποια δικαιώματα θίγονται από τις προαναφερθείσες πρακτικές;

Κεντρικό στη συζήτηση είναι το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή που κατοχυρώνεται τόσο στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ)[33] όσο και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΧΘΔΕΕ).[34]

---

security#:~:text=With%20the%20approval%20of%20Regulation,multifunctional%2C%20expanding%20its%20scope%20significantly.

[31]Βλέπε και ορισμό από το άρθρο 4 αρ. 4 GDPR: *«κατάρτιση προφίλ»: οποιαδήποτε μορφή αυτοματοποιημένης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συνίσταται στη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την αξιολόγηση ορισμένων προσωπικών πτυχών ενός φυσικού προσώπου, ιδίως για την ανάλυση ή την πρόβλεψη πτυχών που αφορούν την απόδοση στην εργασία, την οικονομική κατάσταση, την υγεία, τις προσωπικές προτιμήσεις, τα ενδιαφέροντα, την αξιοπιστία, τη συμπεριφορά, τη θέση ή τις μετακινήσεις του εν λόγω φυσικού προσώπου.*

[32]Ferraris, Veloria, "Eurodac Unmasked".

[33]Συμβούλιο της Ευρώπης, *Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών*, Ρώμη, 4 Νοεμβρίου 1950, ETS no. 005.

[34]Ευρωπαϊκή Ένωση, *Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, ΕΕ C 326 της 26.10.2012, 391–407.

Η ειδικότερη διατύπωση του άρθρου 8 ΕΣΔΑ, σε σύγκριση με το άρθρο 7 ΧΘΔΕΕ, αναφέρεται σε δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, ορίζοντας ότι κάθε πρόσωπο δικαιούται στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του (παράγραφος πρώτη). Εντούτοις, όπως τα περισσότερα δικαιώματα, και αυτό είναι δεκτικό περιορισμών, με τους τελευταίους να οριοθετούνται από την δεύτερη παράγραφο του άρθρου, ώστε να αποφεύγονται καταχρήσεις. Ειδικότερα, επέμβαση δημοσίας αρχής επιτρέπεται μόνο υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις που απαριθμούνται: α) να υπάρχει νομοθετική πρόβλεψη (αρχή της νομιμότητας), β) το μέτρο να είναι αναγκαίο λαμβάνοντας υπόψιν, μεταξύ άλλων, λόγους εθνικής ή δημόσιας ασφάλειας, προάσπισης της τάξης, πρόληψης ποινικών παραβάσεων, ή προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων γ) το μέτρο να κρίνεται αναγκαίο στο πλαίσιο μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Η προϋπόθεση που απασχολεί συνήθως τη νομολογία και συνεπώς καθίσταται κρίσιμη είναι η τρίτη, διότι ενέχει την - βασική για τη φαρέτρα του νομικού επιστήμονα – στάθμιση αναλογικότητας, η οποία λειτουργεί ως ασπίδα στην κρατική αυθαιρεσία.[35]

Η ιδιωτική ζωή είναι κατ΄ουσίαν συνώνυμο της προσωπικής αυτονομίας δηλαδή της απόλαυσης της ζωής μακριά από την δημόσια παρέμβαση.[36] Στην ελληνική έννομη τάξη κατοχυρώνεται στο άρθρο 9 παρα. 1 του Συντάγματος. Περαιτέρω, καλύπτει την προστασία της εικόνας του προσώπου καθώς και τα προσωπικά του δεδομένα.[37] Πρέπει να υπογραμμισθεί, στο σημείο αυτό, ότι

[35]Μάρκος Καραβίας, «Άρθρο 8: Δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής», στο *Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου: Ερμηνεία κατ' άρθρο*, διευθ. έκδ. Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος, 2η έκδ. (Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, 2017), 419. *Keegan κατά Ιρλανδίας*, ΕΔΔΑ, απόφαση της 26ης Μαΐου 1994, Series A no. 290, § 49.

[36]Γεώργιος Βαρσαμίδης, «Το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και παρακολούθηση από υπηρεσίες πληροφοριών» (διπλωματική εργασία, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Νομικής, 2025), 10.

[37]*Leander κατά Σουηδίας*, ΕΔΔΑ, απόφαση της 26ης Μαρτίου 1987, Series A no. 116, § 48; *Amann κατά Ελβετίας* [Μεγάλη Σύνθεση], ΕΔΔΑ, προσφυγή υπ' αριθ. 27798/95, ECHR 2000-II, §§ 65, 69–70;

αναγνωρίζεται και αυτοτελές δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων. Εξού και το ελληνικό Σύνταγμα αφιερώνει ξεχωριστό άρθρο (άρθρο 9Α). Ταυτόχρονα, το άρθρο 8 ΧΘΔΕΕ κατοχυρώνει ρητά δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και υπαγορεύει την επεξεργασία τους για καθορισμένους σκοπούς.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ),[38] η συλλογή προσωπικών δεδομένων είναι επιτρεπτή μόνο αν τα δεδομένα είναι σχετικά με τον επιδιωκόμενο νόμιμο σκοπό (προσφορότητα) και η συλλογή και επεξεργασία τους όχι δυσανάλογα επαχθής σε σχέση με αυτόν (εν στενή εννοία αναλογικότητα).[39] Ενώ για τη συλλογή και αποθήκευση προσωπικών δεδομένων από δημόσια αρχή απαιτείται επαρκές και κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο να ρυθμίζει τουλάχιστον την διάρκεια, συλλογή, αποθήκευση, χρήση, πρόσβαση από τρίτους, τις εγγυήσεις απορρητότητας και τη διαδικασία καταστροφής των δεδομένων.[40] Ακόμη μεγαλύτερη σοβαρότητα προσλαμβάνει το ζήτημα και οι παραπάνω εγγυήσεις όταν η επεξεργασία των δεδομένων γίνεται με τρόπο αυτοματοποιημένο.[41] Όντως η αντιπαραβολή των δεδομένων που λαμβάνει χώρα μόλις κάποιος χρήστης προβεί σε αναζήτηση στο CIR, BMS ή στο MID διεξάγεται και εμφανίζει αποτελέσματα αυτόματα.[42] Η

ECHR 2000-II, *Rotaru κατά Ρουμανίας* [Μεγάλη Σύνθεση], ΕΔΔΑ, προσφυγή υπ' αριθ. 28341/95, ECHR 2000-V, § 43. ECHR 2008.

[38] *M.M. κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, ΕΔΔΑ, προσφυγή υπ' αριθ. 24029/07, απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2012, § 95.

[39] ΕΔΔΑ [Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης], *S. και Marper κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, προσφυγές αριθ. 30562/04 και 30566/04, § 103, ECHR 2008.

[40] Στο παρόν άρθρο θα γίνει λόγος μόνο για όσους όρους νομιμότητας διακυβεύονται άμεσα. Για τις προϋποθέσεις της διάρκειας και της καταστροφής των δεδομένων βλ. Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1358 άρθρα 29, 30, 40 και 43.

[41] William A. Schabas, «Article 8: Right to Respect for Private and Family Life», στο *The European Convention on Human Rights: A Commentary* (Οξφόρδη: Oxford University Press, 2015), 384, https://doi.org/10.1093/law/9780199594061.003.0013; *S. και Marper κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, § 103.

[42] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1358, άρθρο 27.

αυτοματοποιημένη μέθοδος είναι επιρρεπής σε σφάλματα και καθίσταται εύκολα επιβλαβής όταν δεν συνεπικουρείται από ανθρώπινη κρίση, πόσο μάλλον όταν καταλήγει σε αυτοματοποιημένη ή *de facto* αυτοματοποιημένη λήψη απόφασης.[43]

Εστιάζοντας στα δακτυλικά αποτυπώματα, γίνεται δεκτή η συλλογή τους για λόγους εντοπισμού και πρόληψης εγκληματικότητας, δίχως αυτό να σημαίνει ότι είναι δίχως άλλο νόμιμη, καθώς η *ad hoc* στάθμιση αναλογικότητας μπορεί να κλίνει προς την πλευρά της προστασίας των προσωπικών δεδομένων του ατόμου ή της ομάδας.[44]

Εν προκειμένω, ο περιορισμός του δικαιώματος προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την συλλογή τους από δημόσιες αρχές είναι αρκετά έντονος και διευρυμένος υπό το νέο καθεστώς, εν όψει του αυξημένου όγκου αντλούμενων δεδομένων και της διαλειτουργικότητας. Ταυτόχρονα, οι συνέπειες της καταγραφής και του διαμοιρασμού των δεδομένων αυτών μεταξύ υπηρεσιών μπορεί να είναι σοβαρότατες για το πρόσωπο. Πράγματι, από τις διαδικασίες αυτές εξαρτάται η δυνατότητά του να εισέλθει ή να παραμείνει ή να μετεγκατασταθεί σε Κράτος Μέλος, αλλά και η απόλαυση κάποιου ευνοϊκού καθεστώτος όπως της διεθνούς προστασίας, και στον αντίποδα, μπορεί να απειλείται κατ' αυτού διαδικασία επιστροφής.[45] Η ζυγαριά βαραίνει περισσότερο αν συνυπολογισθεί το ρίσκο και ο κίνδυνος της αυτοματοποίησης. Σημειωτέον ότι ο αναθεωρημένος Κανονισμός Eurodac δεν έχει συνοδευθεί από Εκτίμηση

[43]Eleni Giannakou, «Migrants' Human Rights Facing Surveillance Technologies in Immigration Enforcement» (Ευρωπαϊκό Κέντρο Αριστείας Jean Monnet, 2021), 7. Chris Jones, Romain Lanneau, και Yasha Maccanico, *Europe's Techno Borders* (Statewatch, Ιούλιος 2023), https://statewatch.org/publications/reports-and-books/europe-s-techno-borders/.
[44]Schabas, 385. *S. και Marper κατά Ηνωμένου Βασιλείου* § 103.
[45]Niovi Vavoula, «Focus on EURODAC: Disentangled from the 'Package Approach' but Is It Fit to Fly?», ECRE Working Paper (2023): 19.

Αντικτύπου σχετικά με την Προστασία Δεδομένων (ΕΑΠΔ).

Επιπροσθέτως, ως προς τις επιπτώσεις, το πρόσωπο μπορεί να αποκτά μια «αρχή» ποινικού μητρώου εφόσον λαμβάνει την επισήμανση ασφαλείας, ακόμη και αν δεν υπάρχει τεκμηρίωση ως προς αυτό, στιγματίζοντας πολύ συχνά ανθρώπους που είναι καθ' όλα αθώοι και μάλιστα ιδιαίτερα ευάλωτοι. Οι δυνητικές διατυπώσεις του ορισμού του Κανονισμού και οι αόριστες νομικές έννοιες αφήνουν ιδιαίτερα ευρύ περιθώριο εκτίμησης στις αρχές να αποφανθούν για το αν κάποιος συνιστά απειλή για την εσωτερική ασφάλεια.[46] Η σοβαρότητά όμως αυτής της επισήμανσης δεν είναι διόλου αμελητέα για το άτομο που χαρακτηρίζει, αφού εφιστά την προσοχή των κρατικών, ευρωπαϊκών και διεθνών αρχών επιβολής του νόμου για πιθανό ύποπτο ποινικού αδικήματος και άρα πυροδοτεί και αντίστοιχη μεταχείριση.[47] Ιδίως ως προς την αίτηση διεθνούς προστασίας, το άτομο θα βρεθεί σε ιδιαίτερα δυσμενή θέση αν λάβει επισήμανση ασφαλείας και θα διακινδυνευθεί το δικαίωμά του στο άσυλο ακόμη και εξαιτίας τελικώς αβάσιμων υποψιών.[48] Συμπεραίνεται, λοιπόν, υπέρμετρος περιορισμός που δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από λόγους εθνικής και δημόσιας ασφάλειας, γενικά νοούμενους.

Τεκμήριο αθωότητας

Επιπλέον, μπορεί να υποστηριχθεί ότι τίθεται εν αμφιβολία το τεκμήριο αθωότητας. Το τεκμήριο αθωότητας διασφαλίζεται στο άρθρο 6 ΕΣΔΑ και στο άρθρο 48 ΧΘΔΕΕ και προβλέπει ότι κάθε πρόσωπο που κατηγορείται για

[46]"Note on the Eurodac amendment proposal," *Meijers Committee*, Ιούλιος 2021, https://www.commissie-meijers.nl/wp-content/uploads/2021/09/CM2110.pdf.
[47]Evelien Brouwer κ.ά., «The European Commission's legislative proposals in the New Pact on Migration and Asylum» (European Commission, 2021), 152.
[48]Βλ. και ΧΘΔΕΕ άρθρο 18, Δικαίωμα Ασύλου.

αδίκημα τεκμαίρεται ότι είναι αθώο έως τη νόμιμη απόδειξη της ενοχής του. Έχει παγίως κριθεί από το ΕΔΔΑ ότι η υποχρέωση μη αμφισβήτησης της αθωότητας καταλαμβάνει, πέραν των δικαστικών, και άλλες δημόσιες αρχές, και αφορά και τον χρόνο που το άτομο θεωρείται ακόμη ύποπτος.[49] Ως εκ τούτου, η καταγραφή πληροφοριών που ζωγραφίζουν μία βίαιη και δυνητικά εγκληματική φυσιογνωμία και συμπεριφορά του υποκειμένου, χωρίς να συνοδεύεται από υποχρέωση πλήρους τεκμηρίωσης, και, κατά κύριο λόγο, η επισήμανση ασφαλείας δημιουργεί την εικόνα του *"crimmigrant"*, δηλαδή του επικίνδυνου και εγκληματικού αλλοδαπού, λειτουργώντας με προκατάληψη εναντίον του.[50]

Συμμόρφωση με τους βασικούς κανόνες για τη συλλογή, επεξεργασία και αποθήκευση προσωπικών δεδομένων υπό τον GDPR και την Οδηγία LED

Θεμελιώδες νομοθετικό κείμενο για την προστασία του δικαιώματος στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα συνιστά ο φημισμένος Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων ή, όπως έχει μείνει γνωστός, ο «GDPR».[51] Χρη να επισημανθεί ότι ο GDPR καλύπτει τις οριζόντιες σχέσεις μεταξύ συμπολιτών της ΕΕ και την κάθετη σχέση εθνικών δημόσιων αρχών και πολιτών του εκάστοτε Κράτους Μέλους, επομένως εφαρμόζεται στην περίπτωση της συλλογής και αναζήτησης δεδομένων μέσω ESP από τις εθνικές αρχές.[52] Αντιθέτως, τα όργανα της

[49]ΕΔΔΑ, *Allenet de Ribemont κατά Γαλλίας,* προσφυγή αριθ. 15175/89, §§ 35–36, 10 Φεβρουαρίου 1995, Series A no. 308.
[50]Vavoula (2023).
[51]Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ («Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων»).
[52]Christopher Kuner, Lee A. Bygrave, και Christopher Docksey, «Background and Evolution of the EU General Data Protection Regulation (GDPR)», στο The EU General Data Protection Regulation (GDPR): A Commentary, επιμ. Christopher Kuner κ.ά. (Οξφόρδη: Oxford University Press, 2020), 12.

Ένωσης δεσμεύονται από τον «αδελφό» Κανονισμό EUDPR.[53] Ακόμη, η Οδηγία (ΕΕ) 2016/680,[54] άλλως «Οδηγία LED», αφαιρεί μέρος από το πεδίο εφαρμογής του GDPR και σφετερίζεται τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων από εντεταλμένες εθνικές αρχές όταν αυτές γίνονται με σκοπό την πρόληψη, διερεύνηση, ανίχνευση ή την δίωξη ποινικών αδικημάτων ή την εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένων της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και την αποτροπής τους.[55] Λόγω της ανάγκης παροχής μεγαλύτερης ελευθερίας κινήσεων και μικρότερης διαφάνειας στις δραστηριότητες των αρχών επιβολής του νόμου, η LED παρουσιάζει μικρές αλλαγές, στερώντας ορισμένες εγγυήσεις από τα υποκείμενα των δεδομένων, οι οποίες αντιθέτως αναγνωρίζονται στον GDPR.[56] Ωστόσο, οι αρχές του GDPR που αναγράφονται και αναλύονται κατωτέρω ισχύουν εξίσου και για την LED.[57]

Καταρχάς, ο GDPR παρέχει έναν ακριβή ορισμό για

[53]Οπ. παραπάνω.
[54]Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου.
[55]Οδηγία LED, άρδρο 1 παρ. 1. Βλ. και Νόμος 5307/2026, «Εφαρμογή του Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και άλλες επείγουσες διατάξεις», Εφημερίδα της Κυβερνήσεως [ΦΕΚ Α' 90/2026], άρδρο 244 που ορίζει ως εντεταλμένη αρχή κατά το άρδρο 5 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1358 την Ελληνική Αστυνομία. Σύμφωνα με την δεύτερη παράγραφο του άρδρου, δυνατότητα υποβολής αίτησης αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac έχουν οι παρακάτω: α) η Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας, β) η Διεύθυνση Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος, αποκλειστικά για την πρόληψη, ανίχνευση ή διερεύνηση τρομοκρατικών ή άλλων σοβαρών εγκλημάτων στο πλαίσιο του άρδρου 5 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1358 και εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων τους.
[56]Teresa Quintel, *Data Protection, Migration and Border Control: The GDPR, the Law Enforcement Directive and Beyond* (Οξφόρδη: Hart Publishing, 2022), 107.
[57]*M. R. Leiser και B. H. M. Custers, «The Law Enforcement Directive: Conceptual Issues of EU Directive 2016/680», European Data Protection Law Review 5, no. 3 (2019): 371.*

τα προσωπικά δεδομένα που είναι άξιος αναφοράς: *«δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα»: κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»)· το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου.»*[58] Άρα, ασφαλώς καταλαμβάνει όλα τα αλφαριθμητικά στοιχεία, όσο και την εικόνα και τα βιομετρικά του προσώπου. Εν συνεχεία, το δικαίωμα αφορά και προσωπικά δεδομένα που συλλέγονται και αρχειοθετούνται από δημόσιες αρχές για λόγους ασφαλείας, όπως φωτογραφίες.[59]

Οι βασικές αρχές που διέπουν το δίκαιο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ανευρίσκονται στο άρθρο 5 GDPR. Πρώτον, ισχύει η αρχή του «περιορισμού του σκοπού», δηλώνοντας ότι τα δεδομένα πρέπει να συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς και δεν υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία κατά τρόπο ασύμβατο προς τους σκοπούς αυτούς.[60] Η αρχή αυτή είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και υλοποιείται μέσω του άρθρου 6 GDPR που απαριθμεί τους ενδεχόμενους νόμιμους σκοπούς συλλογής και επεξεργασίας, κατατάσσοντας σε αυτούς και την άσκηση δημόσιας εξουσίας που αντανακλάται στην υπό εξέταση περίπτωση.[61]

---

[58]GDPR, άρθρο 4, αρ. 1.
[59]*Rotaru κατά Ρουμανίας* § 43, 47. ΕΔΔΑ; *P.G. και J.H. κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, προσφυγή αριθ. 44787/98, § 57, ECHR 2001-IX; ΕΔΔΑ, *Cemalettin Canlı κατά Τουρκίας*, προσφυγή αριθ. 22427/04, § 33, 18 Νοεμβρίου 2008.
[60]GDPR, άρθρο 5, περ. β'.
[61]Cécile de Terwangne, «Article 5: Principles Relating to Processing of Personal Data», στο *The EU General Data Protection Regulation (GDPR): A Commentary*, επιμ. Christopher Kuner κ.ά. (Οξφόρδη: Oxford University Press, 2020), 316.

Πράγματι, ο Κανονισμός Eurodac περιγράφει διεξοδικά τους σκοπούς συλλογής και επεξεργασίας με τρόπο διαφανή και όπως έχουν αναλυθεί ανωτέρω. Αξίζει να σημειωθεί ότι το άρθρο 9 GDPR μεταχειρίζεται τα βιομετρικά δεδομένα που οδηγούν σε αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση του προσώπου καθώς και όσα δεδομένα αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τις πολιτικές ή θρησκευτικές πεποιθήσεις ως ειδικές κατηγορίες δεδομένων, η επεξεργασία των οποίων καταρχήν απαγορεύεται. Μόνο κατ' εξαίρεση επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι καθίσταται απαραίτητη για λόγους ουσιαστικού δημόσιου συμφέροντος βάσει εθνικού ή ενωσιακού δικαίου που σέβεται την ουσία του δικαιώματος (λεκτικό του άρθρου), είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο και προβλέπει κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και συμφερόντων του υποκειμένου. Παρά την ασαφή διατύπωση που «μπλέκει» θεωρίες περί πυρήνα του δικαιώματος και συμφέροντα που δεν ανάγονται σε δικαιώματα, γίνεται κατανοητό ότι ο νομοθέτης θέλησε να είναι φειδωλός στις εξαιρέσεις που επιτρέπει, θέτοντας αυστηρές παραμέτρους και ιδίως τη θέσπιση κατάλληλου εγγυητικού πλαισίου. Και όντως ο Κανονισμός Eurodac εκ πρώτης όψεως λαμβάνει υπόψιν την προβληματική της προσβολής του δικαιώματος και περιέχει αρκετές εγγυήσεις ως προς τον περιορισμό της προσβολής αυτής. Δεύτερον, η αρχή της «ελαχιστοποίησης των δεδομένων») επιτάσσει όπως τα δεδομένα είναι κατάλληλα, συναφή και όπως περιορίζονται στο ελάχιστο δυνατό ώστε να ανταποκρίνονται στους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία.[62]

Ως προς την αρχή αυτή εγείρονται μεγαλύτερες ανησυχίες καθότι συλλέγεται ένα εκτεταμένο εύρος δεδομένων στη βάση Eurodac, τέτοιο ώστε να μπορούσε να ισχυρισθεί κανείς ότι είναι υπερβολή η συλλογή και αλφαριθμητικών στοιχείων και δακτυλικών αποτυπωμάτων και εικόνας προσώπου. Αλλά ακόμη και αν δεχθεί ότι η

[62]GDPR, άρθρο 5, περ. γ΄.

χρήση όλων τω παραπάνω εξυπηρετεί ευχερέστερα τις ανάγκες των αρχών επιβολής του νόμου, αμφισβητείται και πάλι η ανάγκη διαμοιρασμού όλων αυτών των στοιχείων, κάθε στιγμή, με κάθε πιθανή αρχή που έχει πρόσβαση στην Ευρωπαϊκή Πύλη Αναζήτησης. Η προβληματική της πρόσβασης θα αναλυθεί επισταμένως κατωτέρω,

Έπειτα, ακολουθεί η αρχή της «ακρίβειας» των δεδομένων[63] και του «περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης»[64] ώστε αυτά να διατηρούνται υπό μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων μόνο για το διάστημα που απαιτείται για τους σκοπούς της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Ενόσω δεν διακρίνονται σοβαρά προβλήματα εν σχέσει με την αρχή της ακρίβειας, αντιθέτως μνεία πρέπει να γίνει στη συμμόρφωση με την αρχή του περιορισμένου χρόνου αποθήκευσης. Διαφωτιστική θα είναι μια σύγκριση μεταξύ του προϊσχύσαντος Κανονισμό και της ισχύουσας αναθεώρησής του. Γίνεται, έτσι, αισθητή μια άνοδος στις επιτρεπόμενες περιόδους, αποκαλύπτοντας ως απόρροια μια απροθυμία «αποκόλλησης» από τα δεδομένα. Ειδικότερα, τα δεδομένα για τους αιτούντες άσυλο τηρούνται για έως και δέκα έτη όπως και άλλοτε, διαφορετικά από τα δεδομένα όσων διέρχονται από τα σύνορα με μη κανονικό τρόπο όπου οι 18 μήνες τρέπονται σε 5 έτη. Παράλληλα, προβλέπεται ακόμη η άμεση διαγραφή των δεδομένων για όσους αποκτούν την ιθαγένεια Κράτους Μέλους, αποκλείοντας όμως από τον προστατευτικό κανόνα όσους απέκτησαν μεν την ιθαγένεια, θεωρούνταν δε ως παρανόμως διελθόντες εκ των συνόρων.[65] Στις περισσότερες περιπτώσεις εν γένει, ο χρόνος τήρησης των δεδομένων ανέρχεται στα 5 έτη. Συναθροίζοντας τα παραπάνω, εύλογα μπορεί να αναρωτηθεί κανείς αν οι αυξήσεις των διαστημάτων αποθήκευσης, ακριβώς στο

[63]GDPR, άρδρο 5, περ. δ΄.
[64]GDPR, άρδρο 5, περ. ε΄.
[65]Peers (2024).

βαθμό που έγιναν, ανταποκρίνονται μία προς μία σε αντικειμενικό και επιτακτικό λόγο δημοσίου συμφέροντος, πόσο μάλλον ελλείψει της απαραίτητης Εκτίμησης Αντικτύπου.

Δικαίωμα Πρόσβασης

Πέραν του ευρέος φάσματος των κατηγοριών υποκειμένων που ήδη «ενοχλεί», τίθεται επίσης εν αμφιβολία η ανάγκη διαμοιρασμού όλων των δεδομένων με κάθε υπηρεσία ταυτόχρονα και ανεξαιρέτως. Ενώ κατά το προηγούμενο πλαίσιο διαλειτουργικότητας, απαιτούνταν ερώτημα από τη μία υπηρεσία στην άλλη ως προς την παροχή ορισμένων μόνο στοιχείων, εξ αντιδιαστολής, μέσω της σημερινής Ευρωπαϊκής Πύλης Αναζήτησης, κάθε συλλεγέν στοιχείο καθίσταται αυτομάτως ορατό από κάθε χρήστη της Πύλης και από οποιαδήποτε υπηρεσία και αν ανήκει, όπως έχει αναλυθεί ήδη ανωτέρω. Μολαταύτα, δεν χρειάζεται κάθε υπηρεσία όλα τα διαθέσιμα στοιχεία και μάλιστα ανά πάσα στιγμή. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς την διαφορετικότητα μεταξύ των σκοπών που επιτελεί κάθε βάση δεδομένων και μεταξύ των αρχών που τις χρησιμοποιούν (αρχές επιβολής του νόμου των Κρατών Μελών, Europol, Interpol, εθνικές και ευρωπαϊκές δικαστικές αρχές, συνοριοφύλακες, αρχές διαλογής κτλ.) και να σκεφτεί ότι οσάκις κάποιο όργανο ανήκει σε μία από τις παραπάνω βάσεις δεδομένων μπορεί να έχει πρόσβαση και σε όλες τις υπόλοιπες.[66]

Το πρόβλημα της πρόσβασης στα δεδομένα γίνεται αντιληπτό από τον ευρωπαίο νομοθέτη, όπως φαίνεται στο άρθρο 1, περίπτωση ε' του Κανονισμού Eurodac:

«ε) να καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι εντεταλμένες αρχές των κρατών μελών και η εντεταλμένη

[66]Cristina Blasi Casagran, "Fundamental Rights Implications of Interconnecting Migration and Policing Databases in the EU," *Human Rights Law Review* 21, no. 2 (2021): 440.

αρχή της Ευρωπόλ μπορούν να ξητούν την αντιπαραβολή βιομετρικών και αλφαριθμητικών δεδομένων με τα δεδομένα που αποθηκεύονται στο Eurodac για σκοπούς επιβολής του νόμου προς πρόληψη, ανίχνευση ή διερεύνηση τρομοκρατικών εγκλημάτων ή άλλων σοβαρών αξιόποινων πράξεων.»

Επιλύεται μόνο με γενικές αναφορές σε δικαίωμα πρόσβασης που προκύπτει από άλλες πηγές δικαίου. Ενδεικτικά παρατίθεται η διατύπωση του αναθεωρημένου Κανονισμού (ΕΕ) 2019/817, άρθρο 18 παρ. 3:

«3. Οι αρχές που έχουν πρόσβαση στο CIR ενεργούν σύμφωνα με τα δικαιώματα πρόσβασής τους δυνάμει των νομικών πράξεων που διέπουν τα συστήματα πληροφοριών της ΕΕ και δυνάμει του εθνικού δικαίου και σύμφωνα με τα δικαιώματα πρόσβασής τους δυνάμει του παρόντος κανονισμού.»

Αυτό, ωστόσο, επιτρέπει εκτεταμένη διακριτική ευχέρεια εκτίμησης στα Κράτη Μέλη, τα οποία μπορούν να αποδώσουν δικαίωμα πρόσβασης σε απεριόριστο αριθμό αρχών, ώστε να έχει παρατηρηθεί κάποια Κράτη να εξουσιοδοτούν ακόμη και 200 αρχές.[67]

Ως προς την πρόσβαση στο CIR, το άρθρο 17 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/818 διευκρινίζει απλώς ότι αυτή υφίσταται *«στις περιπτώσεις που είναι απαραίτητο για την πρόληψη, την εξιχνίαση ή τη διερεύνηση τρομοκρατικών εγκλημάτων ή άλλων σοβαρών αξιόποινων πράξεων».* Για την πλήρωση αυτής της προϋπόθεσης, είναι αρκετή μόνο μια μικρή υποψία για το ότι κάποιος μπορεί να έχει εμπλακεί σε κάποιο έγκλημα είτε ως αυτουργός είτε ως θύμα.[68]

[67]Evelien Brouwer, "Large-Scale Databases and Interoperability in Migration and Border Policies: The Non-Discriminatory Approach of Data Protection," *European Public Law* 26, no. 1 (2020): 78, https://doi.org/10.54648/euro20200058.
[68]Blasi (2021), 441.

Άλλωστε και ο EU Data Protection Superviser (EDPS) είχε επισημάνει στην έκθεση με τα σχόλια του πάνω στον αναθεωρημένο Κανονισμό Eurodac ως μέρος του Νέου Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο ότι έπρεπε να υπάρξει μέριμνα προκειμένου οι αρχές των Κρατών Μελών καθώς και τα όργανα της Ένωσης να έχουν πρόσβαση μόνο σε όσα δεδομένα είναι απαραίτητα για την ευχερή εκπλήρωση των καθηκόντων τους, ακόμη και αν όλα τα δεδομένα βρίσκονται σε μία αλληλουχία *(data sequence).* [69] Κατά τον ίδιο, μόνο έτσι θα επιτυγχανόταν συμμόρφωση με την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων και με την αρχή του περιορισμού του σκοπού.[70]

Αρχή της Ίσης Μεταχείρισης

Καταλήγοντας με μία παρατήρηση που εκφεύγει του πεδίου των αρχών προστασίας του δικαιώματος στα προσωπικά δεομένα *stricto sensu*, αναπτύσσεται η άποψη ότι παραβιάζεται, τέλος, και η αρχή της ίσης μεταχείρισης που επιτάσσει την ίση μεταχείριση των όμοιων και την διαφορετική μεταχείριση των ανόμοιων.[71] Πρώτον, με την θεώρηση του κάθε υποκειμένου ως πιθανού παραβάτη για μόνο το λόγο ότι ανήκει σε συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα, το πρόσωπο αντιμετωπίζεται ως στατιστικό και όχι ως άτομο που δικαιούται εξατομικευμένη μεταχείριση βάσει των ιδιαίτερων περιστάσεών του.[72] Επιπλέον, η διαλειτουργικότητα αρχικώς αυτόνομων βάσεων δεδομένων οδηγεί στην δημιουργία προκατάληψης *(bias)* λόγω των διαφόρων χαρακτηρισμών που έχει λάβει το άτομο από την

[69]European Data Protection Supervisor (EDPS), *EDPS Opinion on the New Pact on Migration and Asylum*, Opinion 9/2020 (30 Νοεμβρίου 2020), 8, https://www.edps.europa.eu/sites/default/files/publication/20-11-30_opinion_new-pact-migration-asylum_en.pdf.
[70]*Ibid.*
[71]Ηλίας Κουβαράς, «Η αρχή της ισότητας», στο *Θεμελιώδη Δικαιώματα*, επιμ. Σπύρος Βλαχόπουλος (Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα, 2022), 57.
[72]Philippa Metcalfe, Lina Dencik, "The Politics of Big Borders: Data (in) justice and the Governance of Refugees," *First Monday* 24, no. 4 (2019), https://doi.org/10.5210/fm.v24i4.9951.

κάθε υπηρεσία π.χ. «παράνομος μετανάστης» πράγμα που νοθεύει την εξατομικευμένη εκτίμηση της κατάστασής του.[73] Δεύτερον, δεν είναι δυνατόν να υποβάλλεται στον ίδιο περιορισμό του δικαιώματος στα προσωπικά δεδομένα – δηλαδή τη συλλογή του ίδιου πλήθους δεδομένων και τον διαμοιρασμό τους σε εξίσου ευρεία κλίμακα - κάποιος που διήλθε παρανόμως τα σύνορα και ίσως υπάρχουν ενδείξεις ότι εμπλέκεται σε αξιόποινη πράξη μεγάλης απαξίας όπως η εμπορία ανθρώπων και κάποιος που αιτείται ή έχει λάβει κάποιο προστατευτικό καθεστώς χωρίς να εκδηλώνει την οποιαδήποτε υποψία διατάραξης της δημόσιας ασφάλειας. Εν κατακλείδι, η απλοϊκή νοηματική σύμπτυξη της μετανάστευσης με τον κίνδυνο ποινικής παράβασης οδηγεί σε γενικευμένη άδικη μεταχείριση μεγάλου μέρους των αλλοδαπών.

Εντούτοις, θετικό τόνο δίνει η προαναφερθείσα οδηγία LED, για τις περιπτώσεις που πληρούται το πεδίο εφαρμογής της. Ως εγγύηση στην συλλογή και επεξεργασία δεδομένων στον τομέα της ανίχνευσης και δίωξης ποινικών αδικημάτων, το άρθρο 6 ορίζει ότι *«τα κράτη μέλη, κατά περίπτωση και στον βαθμό του εφικτού, προβλέπουν ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας διακρίνει σαφώς μεταξύ δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διαφορετικών κατηγοριών υποκειμένων».*[74] Με άλλα λόγια, επιφυλάσσει υπέρ των προσώπων των οποίων τα δεδομένα υφίστανται επεξεργασία, υποχρέωση, εκ μέρους των αρχών επιβολής του νόμου, διάκρισης μεταξύ διαφορετικών υποκειμένων των δεδομένων. Κατ' αυτόν τον τρόπο, είναι δυνατή η διάκριση μεταξύ όσων ήδη βαρύνονται με ποινική καταδίκη και όσων παρουσιάζουν σοβαρούς λόγους ώστε να πιστεύεται ότι διέπραξαν ή θα διαπράξουν ποινικό αδίκημα.[75] Διακρίνονται, περαιτέρω, τα πρόσωπα που αποτελούν θύματα ποινικού αδικήματος ή υπάρχουν ενδείξεις που γεννούν την πεποίθηση ότι έχουν υπάρξει

[73]A. B. Caplan and C. Koopman, "The Ethics of Data Interoperability," *Big Data & Society* 12, no. 2 (2025): 1.
[74]Οδηγία LED, άρθρο 6.
[75]Οδηγία LED περ. α' και β'.

θύματα.[76] Η τελευταία διακριτή κατηγορία αφορά τα άλλα πρόσωπα που έχουν κάποια σχέση ως προς κάποιο περιστατικό ποινικού αδικήματος, όπως αυτά που ενδέχεται να κληθούν να καταθέσουν σε ανάκριση ή σε επακόλουθη ποινική διαδικασία ή πρόσωπα που μπορούν να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με ποινικά αδικήματα, καθώς και πρόσωπα επικοινωνίας ή συνεργοί.[77] Η εγγύηση αυτή προστατεύει αποτελεσματικά τα υποκείμενα δεδομένων, ιδίως στην διαλεύκανση περίπλοκων περιστατικών όπου το status του κάθε εμπλεκομένου μπορεί να μεταβληθεί δυναμικά, π.χ. από θύμα σε ύποπτο.[78] Υπό το φως των παραπάνω, διαφαίνεται και η αξία της επικαιροποίησης των δεδομένων και κυρίως της κατηγορίας στην οποία εμπίπτει το κάθε άτομο, ανάλογα με το στάδιο της έρευνας.[79] Η υποχρέωση επικαιροποίησης συνυπάρχει και συνάγεται από την υποχρέωση ακρίβειας στην αποθήκευση και αρχειοθέτηση, σύμφωνα και με την νομολογία του ΕΔΔΑ.[80]

Τέλος, αρκετά χρήσιμη είναι και η διάταξη του άρθρου 7 της Οδηγίας LED, στην οποία προστίθεται η, συμπληρωματική προς του άρθρου 6, υποχρέωση διάκρισης μεταξύ των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει της προέλευσής τους. Έτσι, διακρίνονται αυτά τα οποία βασίζονται σε αντικειμενικά τεκμήρια, όπως βίντεο και αποτυπώματα, από αυτά που προέρχονται από υποκειμενικές πηγές και αποτυπώνουν προσωπικές εκτιμήσεις, όπως οι μαρτυρίες άλλων προσώπων.[81]

[76]Οδηγία LED περ. γ'.
[77]Οδηγία LED περ. δ'.
[78]Quintel (2022), 122.
[79]*Ibidem*. Juraj Sajfert και Teresa Quintel, «Data Protection Directive (EU) 2016/680 for Police and Criminal Justice Authorities», στο *GDPR Commentary*, επιμ. Mark D. Cole και Franziska Boehm (Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2018).
[80]Βλ. Κανονισμός 2024/1358, άρθρο 16 και Οδηγία LED άρθρο 4 παρ. 1, περ. δ'.
[81]Quintel (2022), 124.

Επίλογος

Ανακεφαλαιώνοντας, η Ευρωπαϊκή Ένωση οραματίζεται την διαλειτουργικότητα ως αναγκαίο μέσο για την ψηφιακή μετάβαση στις δημόσιες αρχές και της βέλτιστης αντιμετώπισης ζητημάτων ασύλου και μετανάστευσης, από τη μία πλευρά, και εσωτερικής ασφάλειας, από την άλλη πλευρά. Στον αντίποδα, η διαλειτουργικότητα μεταξύ βάσεων δεδομένων επιδρά στα δικαιώματα των ανθρώπων ιδίως στην περίπτωση της φύλαξης και διαχείρισης συνόρων. Έτσι πληθυσμιακές ομάδες που βρίσκονταν ήδη υπό στενή κρατική και ενωσιακή επιτήρηση, ιδωμένες ως ενέχουσες πιθανή απειλή, τίθενται ακόμη περισσότερο στο στόχαστρο και παρακολουθούνται ακόμη εντονότερα. Κατά συνέπεια, διακινδυνεύονται θεμελιώδεις εγγυήσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με δεσπόζον δικαίωμα «υπό εξαφάνιση» αυτό της προστασίας των προσωπικών δεδομένων που ολοένα και φθίνει. Καταληκτικά, γεννάται εύλογα το ερώτημα των θεμιτών ορίων της παρέμβασης από μια δημόσια αρχή στην ιδιωτική ζωή του ατόμου. Πού πρέπει να τραβήξει κανείς εν τέλει την διαχωριστική γραμμή μεταξύ της απαραβίαστης σφαίρας του ατόμου και του χώρου «παρέλασης» του Κράτους;

Βιβλιογραφία

Νομοθεσία

- Ελλάδα. Νόμος 5307/2026. «Εφαρμογή του Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και άλλες επείγουσες διατάξεις». *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως* [ΦΕΚ Α' 90/2026].
- Ευρωπαϊκή Ένωση. *Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 326, 26 Οκτωβρίου 2012, σ. 391–407.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ («Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων»).
- Κανονισμός (ΕΕ) 2019/817 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαΐου 2019 για τη θέσπιση πλαισίου διαλειτουργικότητας μεταξύ των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ στον τομέα των συνόρων και θεωρήσεων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΕ) 2016/399, (ΕΕ) 2017/2226, (ΕΕ) 2018/1240, (ΕΕ) 2018/1726 και (ΕΕ) 2018/1861 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και των αποφάσεων 2004/512/ΕΚ και 2008/633/ΔΕΥ του Συμβουλίου.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Νοεμβρίου 2019 για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1052/2013 και (ΕΕ) 2016/1624.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1347 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως

δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαΐου 2024 για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1349 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1148.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1350 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαΐου 2024 για τη θέσπιση Πλαισίου της Ένωσης για την Επανεγκατάσταση και την Εισδοχή για Ανθρωπιστικούς Λόγους και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1147.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1356 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαΐου 2024 για τη θέσπιση ελέγχου διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΕ) 2017/2226.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1358 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαΐου 2024 σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή βιομετρικών δεδομένων προκειμένου

να εφαρμόζονται αποτελεσματικά οι κανονισμοί (ΕΕ) 2024/1351 και (ΕΕ) 2024/1350 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και η οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου και να ταυτοποιούνται οι παρανόμως διαμένοντες υπήκοοι τρίτων χωρών και οι ανιθαγενείς και σχετικά με αιτήσεις αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρωπόλ για σκοπούς επιβολής του νόμου, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/818 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 603/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1359 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης και ανωτέρας βίας στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1147.
- Οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία.
- Συμβούλιο της Ευρώπης. *Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.* Ρώμη, 4 Νοεμβρίου 1950. ETS No. 005. Κυρώθηκε με το Ν.Δ. 53/1974 (ΦΕΚ Α΄ 256/19.9.1974).
- Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2012.

Νομολογία

- ΕΔΔΑ. *Allenet de Ribemont κατά Γαλλίας.* Προσφυγή αριθ. 15175/89. Απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 1995. Series A no. 308.

- ΕΔΔΑ. *Amann κατά Ελβετίας* [Μεγάλη Σύνθεση]. Προσφυγή υπ' αριθ. 27798/95. ECHR 2000-II.
- ΕΔΔΑ. *Cemalettin Canlı κατά Τουρκίας*. Προσφυγή αριθ. 22427/04. Απόφαση της 18ης Νοεμβρίου 2008.
- ΕΔΔΑ. *Keegan κατά Ιρλανδίας*. Απόφαση της 26ης Μαΐου 1994. Series A no. 290.
- ΕΔΔΑ. *Leander κατά Σουηδίας*. Απόφαση της 26ης Μαρτίου 1987. Series A no. 116.
- ΕΔΔΑ. *M.M. κατά Ηνωμένου Βασιλείου*. Προσφυγή υπ' αριθ. 24029/07. Απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2012.
- ΕΔΔΑ. *Rotaru κατά Ρουμανίας* [Μεγάλη Σύνθεση]. Προσφυγή υπ' αριθ. 28341/95. ECHR 2000-V.
- ΕΔΔΑ. *S. και Marper κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [Μεγάλη Σύνθεση]. Προσφυγές υπ' αριθ. 30562/04 και 30566/04. ECHR 2008.
- ΕΔΔΑ. *Segerstedt-Wiberg και Λοιποί κατά Σουηδίας*. Προσφυγή αριθ. 62332/00. Απόφαση της 6ης Ιουνίου 2006. ECHR 2006-VII.

Συγγραφείς

- Βαρσαμίδης, Γεώργιος. «Το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και παρακολούθηση από υπηρεσίες πληροφοριών». Διπλωματική εργασία, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Νομικής, 2025.
- Καραβίας, Μάρκος. «Άρθρο 8: Δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής». Στο *Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου: Ερμηνεία κατ' άρθρο*, διεύθυνση έκδοσης Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος, 370-434. 2η έκδ. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, 2017.
- Κουβαράς, Ηλίας. «Η αρχή της ισότητας». Στο *Θεμελιώδη Δικαιώματα*, επιμέλεια Σπύρος Βλαχόπουλος, 51-73. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα, 2022.

- Blasi Casagran, Cristina. "Fundamental Rights Implications of Interconnecting Migration and Policing Databases in the EU." *Human Rights Law Review* 21, no. 2 (2021): 433–57.
- Brouwer, Evelien, Giuseppe Campesi, Sergio Carrera, κ.ά. «The European Commission's legislative proposals in the New Pact on Migration and Asylum». European Commission, 2021.
- Caplan, A. B., and C. Koopman. "The Ethics of Data Interoperability." *Big Data & Society* 12, no. 2 (2025): 1–14.
- Giannakou, Eleni. «Migrants' Human Rights Facing Surveillance Technologies in Immigration Enforcement». Ευρωπαϊκό Κέντρο Αριστείας Jean Monnet, 2021.
- Kuner, Christopher, Lee A. Bygrave, και Christopher Docksey. «Background and Evolution of the EU General Data Protection Regulation (GDPR)». Στο *The EU General Data Protection Regulation (GDPR): A Commentary*, επιμέλεια Christopher Kuner, Lee A. Bygrave, και Christopher Docksey, 1-47. Οξφόρδη: Oxford University Press, 2020.
- Leiser, M. R., και B. H. M. Custers. «The Law Enforcement Directive: Conceptual Issues of EU Directive 2016/680». *European Data Protection Law Review* 5, no. 3 (2019): 367–378.
- Quintel, Teresa. *Data Protection, Migration and Border Control: The GDPR, the Law Enforcement Directive and Beyond*. Οξφόρδη: Hart Publishing, 2022.
- Sajfert, Juraj, και Teresa Quintel. «Data Protection Directive (EU) 2016/680 for Police and Criminal Justice Authorities». Στο *GDPR Commentary*, επιμέλεια Mark D. Cole και Franziska Boehm. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2018.
- Terwangne, Cécile de. «Article 5: Principles Relating to Processing of Personal Data». Στο *The EU General Data Protection Regulation (GDPR):*

A Commentary, επιμέλεια Christopher Kuner, Lee A. Bygrave, και Christopher Docksey, 309-320. Οξφόρδη: Oxford University Press, 2020.

- Vavoula, Niovi. «Focus on EURODAC: Disentangled from the 'Package Approach' but Is It Fit to Fly?». ECRE Working Paper, 2023.

Ιστοσελίδες

- "10 + 1 Ερωτήσεις & Απαντήσεις για το Νέο Σύμφωνο για το Άσυλο και τη Μετανάστευση," Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, τελευταία πρόσβαση 30.09.2026. https://migration.gov.gr/10-1-erotiseis-apantiseis-gia-to-neo-symfono-gia-to-asylo-kai-ti-metanasteysi/
- European Commission. "Pact on Migration and Asylum." Τελευταία πρόσβαση 30.09.2026. https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en.
- Brouwer, Evelien. "Large-Scale Databases and Interoperability in Migration and Border Policies: The Non-Discriminatory Approach of Data Protection." European Public Law 26, no. 1 (2020): 71-92, https://doi.org/10.54648/euro2020005.
- European Data Protection Supervisor (EDPS). *EDPS Opinion on the New Pact on Migration and Asylum*. Opinion 9/2020, 30 November 2020. https://www.edps.europa.eu/sites/default/files/publication/20-11-30_opinion_new-pact-migration-asylum_en.pdf.
- Ferraris, Valeria, Eleonora Celoria. "Eurodac Unmasked: The Dangerous Blurring of Asylum and Security." *Border Criminologies*, Μάρτιος 14, 2025. https://blogs.law.ox.ac.uk/border-criminologies-blog/blog-post/2025/03/eurodac-unmasked-dangerous-blurring-asylum-and-security#:~:text=With%20the%20approval%20of

%20Regulation,multifunctional%2C%20expanding%20its%20scope%20significantly.

- FRONTEX. "Frontex: Irregular border crossings into the EU down 37% in the first half of 2026." Τελευταία πρόσβαση 30.09.2026. https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/frontex-irregular-border-crossings-into-the-eu-down-37-in-the-first-half-of-2026-Z5YoLp.
- Metcalfe, Philippa, Lina Dencik. "The Politics of Big Borders: Data (in)justice and the Governance of Refugees." *First Monday* 24, no. 4 (2019). https://doi.org/10.5210/fm.v24i4.9951.
- "Note on the Eurodac amendment proposal." *Meijers Committee*, Ιούλιος 2021. https://www.commissie-meijers.nl/wp-content/uploads/2021/09/CM2110.pdf.
- Jones, Chris, Romain Lanneau, και Yasha Maccanico. *Europe's Techno Borders*. Statewatch, Ιούλιος 2023. https://statewatch.org/publications/reports-and-books/europe-s-techno-borders/.
- Schabas, William A. «Article 8: Right to Respect for Private and Family Life». Στο *The European Convention on Human Rights: A Commentary*, 358-411. Οξφόρδη: Oxford University Press, 2015. https://doi.org/10.1093/law/9780199594061.003.0013.
- Steve Peers, Resistance is Futile: The New Eurodac Regulation – Part 4 of the Analysis of New EU Asylum Laws," *EU Law Analysis*, Μάρτιος 21, 2024, https://eulawanalysis.blogspot.com/2024/03/resistance-is-futile-new-eurodac.html.
- Vavoula, Niovi. "The Transformation of Eurodac from an Asylum Tool into an Immigration Database." *EU Immigration and Asylum Law and Policy Blog*, Οκτώβριος 16, 2024. https://eumigrationlawblog.eu/the-transformation-of-eurodac-from-an-asylum-tool-into-an-immigration-database/.

- Vavoula, Niovi. "Transforming Eurodac from 2016 to the New Pact: From the Dublin System's Sidekick to a Database in Support of EU Policies on Asylum, Resettlement and Irregular Migration." *ECRE Working Paper* 13, 2020. https://ecre.org/wp-content/uploads/2021/01/ECRE-Working-Paper-Transforming-Eurodac-from-2016-to-the-New-Pact-January-2021.pdf.
- Vitiello, Daniella. "Comprehensive Approaches in the Global Compact for Migration and the EU Border Policies: A Critical Appraisal." *Laws* 11, no. 5 (2022): 1-26. https://doi.org/10.3390/laws11050078.